

04081
**ASTRONOTLARIN
AY'DA
GIYDİKLERİ
ELBİSE**

BİR MİLYON LİRALIK KOSTÜM

15 kat elbiseden 14'ü, en içe giyilenleri en geride olmak üzere yukarıda sıralanmıştır. En dışa giyilen kısım astronotun üzerinde görülmektedir.

Resimde görülen elbise bir milyon lira tutarındadır ve şimdiye kadar bunlardan düzinelerle imal edilmiştir. Fakat harcanan para ve emeği elbiselerin dünya dışında karşı koyacakları şartlarla kıyaslırsak, Ay'a giden astronot için bu hususun bir pazarlık konusu bile yapılamayacağını görürüz.

Beraber giyilen eldivenlerden — bunların tam uyması gerekmektedir ve bu yüzden her astronotun elinin kalıplarına göre yapılırlar — ta 15 kat olan vücut kısmına kadar elbise tamamen bir sentetik madde yığındır. En dışta bir tabaka Super Beta bulunur—ki bu dokunmadan önce her ipliği Teflonla kaplanmış bir Fiberglas kumaştır— ve ardından iki kat kuvvetlendirilmiş plastik tabaka gelir. Bunların altında 9 kat alüminyumlanmış plastik ve dokunmamış Dekrondan yapılmış tabakalar bulunur. (Not; dokunmamış kumaşlar hakkında ilerki sayılarımızda geniş bilgi vereceğiz, Ed.) Daha sonra ise bir kat neoprene (sentetik kauçuk) le kaplanmış naylon bir tabaka vardır. Bunların altına astronot elastiki plastikten yapılmış iç çamaşırlarını ve nihayet teninin üstüne de naylon şifondan yapılan yumuşak bir kat çamaşır giyer.

Bu iç içe giyilen katlardan herbiri ayrı ayrı biçilir ve prova edilir. Aya gidecek her astronotun kendine göre yapılmış böyle bir elbisesi mevcuttur. Ayın yüzeyine ayak bastığı zaman bu giyecekler onu öldürücü sıcak ve soğuktan (Artı 160°C ile eksi 120°C arası), mikrometeorit adı verilen küçük parçacıklardan ve aynı zamanda oksijen ve atmosferik basınç yokluğundan korur. Elbisenin dış tabakaları ısı farkları ve mikrometeoritlere karşı yapılmıştır. Tüplerle donatılmış orta tabakalar oksijen ve yeterli basınç sağlarlar. Üzerinde, içinden su akan tüplerin bulunduğu iç çamaşırları ise vücut hareketini normalde tutar. Astronotların eldivenleri ince işler yapmağa da imkân verir ve tabanı dışıl çizimleri kaygan Ay toprağında onları düşmekten korur.

Bütün bu romanlardakine benzer taraflarına rağmen elbiseler, büyük çapta konfeksiyon yapan fabrikalara benzer yerlerde imâl edilmektedir. Bu tip, kostümleri geliştirmiş olan özel bir şirketin atölyelerinde elbiseler biçilir ve dikilir. İki tecrübeli terzi astronotların ölçülerini alır. Bu ölçüler en hassas terzilerinkinden bile çok incedirler. Topuk kemiği çevresi, sağ ve sol dikey gövde çapı gibi teferruatlar hep not edilir. Herbirine bir isim yazılan kostümler çok dikkatli bir şekilde birleştirilir ve bu işlem boyunca 500 kere kontrol edilirler. İlk ölçüleri alındıktan sonra astronotlar ara provalara gelerek bazı değişiklikler önerirler.

Elbiselerin dikildiği atölyede her astronotun vücuduna uyan patronlar naylon üzerine geçiriliyor.

Astronotların hareket kabiliyetleri bu elbiselerin yaratıcıları için ayrı bir problemdir; hem ağırlığın az olması, hem de oynak yerlerin kolay kıvrılıp bükülür şekilde yapılması gerektir. Dünyada yapılan tecrübelerde 25 kiloluk donatımı giyen astronotlar hantal hantal hareket edip yürürken ayaklarını sürüyorlardı. Tabii Ayda. Dünyadaki ağırlığının altında birine düşen elbiseler o ırl görünüşlerine rağmen yeter derecede serbest harekete imkân vermişlerdir. Ayak bilekleri, dizler, kalçalar, dirsekler ve omuzlardaki kısımlar akordyon gibi birleştirildiklerinden astronotlar oldukça rahat eğilebilmektedirler. Bu elbiseleri yapan şirket daha önce kadın çamaşırları için lasteks imal etmekteydi. Üç yöne de esneyebilen lastiklerin nasıl yapılacağını bilmeleri onlara astronot elbiselerini geliştirmekte çok yardımcı olmuştur.

Life'dan
Çeviren: Sema HALLI